

Talat Ulusoy: Bir Çuvaldız: ONBEŞLER ve “KURTULUŞ”UN GÖLGESİ

Posted on 01/02/2020

Mustafa Suphi ve yoldaşlarının 28-29 Ocak 1920 gecesi Karadeniz’de boğularak öldürülmelerinin üzerinden yüz yıl geçti. Bu vahşet fiilinin faili ayan-beyan idi, lâkin “kuruculuk” süreci de dahil, her “devletli” vahşeti bugüne kadar hep ” faili meçhul” sayfasına yazıldı.

Oysa “Onbeşler”in faili meçhul falan değil!

M. Suphi ve yoldaşları daha Trabzon yollarında iken Büyük Millet Meclisi’nde yapılan gizli görüşmeler var (Bkz. Büyük Millet Meclisi 136 nolu toplantı Gizli Oturum Tutanakları). Latin alfabesine aktarılmış bu tutanakları okuyan ve aklını “İttihatçı” zihniyetle yememiş her kişi neyin ne olduğunu anlar. Ama yetmez! Nüfusun çoğunluğuna “İttihatçı Kurtuluşu” bir “Ulusal Kurtuluş” olarak belletilmiştir. Yüz yıllık geçmişin kilidi buradadır.

Bu gizli oturum tutanaklarının Osmanlıca asılları ve telgraf, mektup gibi ekleri “tbmm tutanaklar” sayfasında yoktur! Neden acaba? Onlar da yayınlansa, hâlâ tartışmalara konu olan “gölgelenmiş” noktalar açıklığa kavuşabilir. Üstelik yayınlanan tutanakların çok kritik yerleri “okunamadı” şerhi ile geçiştirilir.

“Katil kim” noktasında görüş birliği var: Katil Yahya Kaptan. Ancak, “ölüm emrini veren kim” ya da “katil kimin adamı” sorusu hâlâ tartışma gündeminde. Ancak, “katil kim”, “katil kimin adamı” veya “emri veren kim” tartışmaları, Suphi ve yoldaşlarının Ankara’ya gelişlerinin nedenlerinin ve Anadolu’ya dönüşlerinde aktörlerin düşünce ve davranışlarının anlaşılması için gerekli çalışmaları geri plana itmektedir.

Bu amaçla ilk soruya şöyle gireyim: “M. Suphi ve yoldaşları “Kurtuluş Savaşı”na katılmak için yola çıktı” ve “Anadolu emperyalistlerin işgali altındaydı” kabulleri bugüne kadar tartışılmadan olumlandı. Neden?

Evet, bir “Kurtuluş Savaşı” var. Solda, komünistler arasında “Kutsal İsyân” diye, “Kurtuluş Savaşı’nın ateş boyları” diye, “Kuvayı Milliye Destanı” diye efsaneleştirilen bu “savaş” yeterince deşilmemiş midir?

19 Mayıs 1919 ile başlatılan “kurtuluş” süreci, düşman işgalinden kurtuluş mağduriyetine, haklılığına bağlanıyor. Bu doğru mu?

O günlere şöyle bir bakalım: 1917 Sovyet İhtilali dünyayı sarsmıştır. Rusya savaştan çekilmiştir. Emperyal amaçlarla İttifak Devletleri safında İttihatçılar eliyle savaşa sürülen Osmanlı İmparatorluğu ve müttefikleri yenilmiştir. Yenilen Almanya ve Avusturya-Macaristan, ülkelerinde esen devrim rüzgârlarının etkisiyle Müttefiklerin barış şart ve tazminatlarını bir an evvel kabul edip anlaşır ve Müttefiklerce İŞGAL edilir... Bunun ardından İtilaf Devletleri, Sevr Barış Anlaşması’nın imzalanmasının Osmanlı kanadınca geciktiriliyor olsa da, belli başlı Osmanlı şehirlerini İŞGAL eder.

Buradaki İŞGAL kelimesi ne anlamdadır? Sözlükler iki anlam veriyor: 1- Zapt etme, istilâ etme, bir yeri ele geçirme, 2- Birisini işten alıkoyma, bir yeri geçici bir süre için ele geçirme.

Birinci şık, yani Osmanlı topraklarının emperyalistlerce ele geçirildiği kabulü, tartışmasız “doğru” kabul edile geldi ve “kurtuluşçu tarih” ile yüzleşmenin önünü kesen ana “yanlış” da bu oldu. Çünkü emperyalist işgal ulusal kurtuluş direnişini haklı kılıyor ve geniş bir sol kesime de “kurtuluş konforu” sağlıyor!

Oysa doğru olan ikinci şıktır. Yenilen taraf yeniden “savaş silahı”na başvurmaktan alıkonulacak ve savaş suçlarından yargılanacaktır. Bu amaçla savaşın galiplerinin geçici bir

süre işgalidir Anadolu topraklarında olan . (Bu yazının kalanında (aksi belirtilmedikçe) geçen “işgal” kelimesinin anlamı böyle okunmalıdır.)

Şimdi, pek ele alınmayan bir başka noktayı, İttihatçıların “kurtuluş”tan sonra linç ettiği Ali Kemal’in sözleriyle açalım:

“İzmir işgali,..olmasaydı, İttihat ve Terakki ölmek üzereydi. Hatta ölmüştü, dirilmeye savaşıyordu. Ama bir türlü başaramıyordu. Türkler ve Türklük için üzücü bir geçmişin cinayetleri, o cinayetten daha ağır siyasi hataları altında ezilmiş, kalmış, kımıldanamıyordu...Fakat işte o İzmir felaketi ortaya çıktı. Bu zavallı millet ta can evinden vuruldu....”(1)

İttihatçılar İzmir’i İtalyanların işgal etmesini istiyor ve bekliyordu. Sovyet ihtilali ile sıkışan İngiltere İtalya’nın On İki Adalar ve İyonya üzerindeki niyetlerinden kuşkuluydu ve bu durumun da etkisiyle İzmir’e Yunan kıtalarını çıkarttı. İzmir’in önde gelen İttihatçıları İtalyan işgalindeki Antalya’da kamp kurdu.

İttihat Terakki’nin “yedek kıtası” Yunan işgalini fırsat bilip harekete geçti. Ankara’da Büyük Millet Meclisi’nin (BMM) açılışı bu hareketin ilk önemli meyvasıdır ve BMM’de militan İttihatçıların ve Ermeni tehcir ve kırımında rol alanların büyük ağırlığı vardır. Nitekim İstanbul’da başlamış olan “Ermeni tehcir ve kırımı” suçlularının yargılanmasını, engellemek için İttihatçıların yapmadıkları kalmaz ve kaçırabildikleri sanık ve suçluları da Ankara’ya getirirler. Hal böyle olunca “İşgal Kuvvetleri” “soykırım”dan hüküm giymiş olanları Malta’ya götürmek zorunda kalır. İttihatçılar yine pes etmeyecek, İngiliz Yarbay Rawlinson’a karşılık Malta’daki hüküm giymiş suçluları Kasım 1921’de takas ederek, Ankara’ya getirip BMM’ye katacaktır!

“Kurtuluş Savaşı”nın görünen yüzü, Yunan’a karşı savaştır, lâkin arka planda sürdürülen Pontos’tan Ortodoks Osmanlı vatandaşlarının şiddetle sürülmesi için ve Doğu ve özellikle

G.Doğu'da yurtlarına geri dönmek, mallarını geri almak isteyen Ermeni vatandaşları oralara sokmamak, kovmak için yürütülen çete savaşlarıdır. Bütün Karadeniz kıyıları boyunca Hıristiyan Osmanlı vatandaşlarına karşı yürütülen çete savaşları vardır. Batı Anadolu'daki Ortodoks Hıristiyan vatandaşlara karşı yürütülen çete savaşları vardır. Bunlar resmi tarihte "Kuvayı Milliye" diye geçer. Açın bakın BMM tutanaklarını, suçlulardan "kuvvacı" teşkili için kaç "af kanunu" çıkarılmıştır!

Biraz akıllı çalışan, biraz vicdanının sesini dinleyen herkes düşünsün: Yunan kuvvetlerinin İzmir'de, Batı Anadolu'da tutunma, oraları "feth" etme imkânı var mıydı? İstedikleri kadar İngiltere desteği arkalarında olsun, bunun imkân dışı olduğunu her "askeri" uzman bilir, ama doğruyu teslim etmez.

Neden BMM'de Pontos ve Ermeni malları meselesi İzmir'in işgalinden daha çok gündem konusudur? İsteyen açsın, gündem maddelerini tarasın, hakikat ayan beyan meydanda!

Gerek Komintern, gerek bizzat M.Suphi Ankara'nın, BMM'nin bu halini bilmiyor muydu?..

Bir diğer noktayı Mustafa Suphi'nin özgeçmişinden izleyelim:

"Tanin, Servet-i Fünun ve Hak gazetelerindeki makalelerinde kâh özel teşebbüsçülüğü kâh devletçiliği öneren Mustafa Suphi, 1911'de Selanik'te İttihat ve Terakki'nin 4. Kongresi'ne katıldı. Kongrede İktisat Vekili olmak isteği yerine getirilmeyince İttihatçılara küstü ve Ferit (Tek) ve Yusuf (Akçura) Beyler ile Milli Meşrutiyet Fırkası'nı kurdu..."(2)

Bugünün anlayışıyla o günlerin ayrışmalarını "sağ" veya "sol" diye sınıflandıramayız, ancak "inkılapçılık" zihniyetinde ortaklaştırabiliriz. Hepsi "Fransız İnkılabı" hayranıdır, ama bunu öteki İttihatçılara kıyasla iyi bilen Mustafa Suphi'dir.

Yani, Mustafa Kemal de, Enver de M. Suphi'yi yakından tanır. "İnkılapçılık" konusunda bir

süre birlikte yol almışlardır. Sadece “komünist” olduğu için değil, onun kişisel özelliklerinden de çekindikleri için aralarında görmek istememiş olabilirler.

Can alıcı soru ise şudur: Bolşevikler, Komintern İttihatçıların yaptıkları Ermeni kırımını bilmiyor olabilirler mi?

Enver gibi bir savaş ve soykırım suçlusunun devrim topraklarında at koşturması, Doğu Halkları Kurultayı’nda yer alması nasıl açıklanır?

Bunları bile bile “reel politik davranıldı” kabulü etik midir?

Onbeşler’in arasına giren DerZor canisi Salih Zeki (Zor) “sızma” diye geçirilmeyecek kadar önemli değil mi? Bu sorunun cevabını vermeden geçmemek ve her kisveye kolayca bürünebilen tarifi muğlak “inkılapçlık” ile birlikte aramak gerekir.

“Dil farkı bilmeyiz, din farkı bilmeyiz” diyenlerin arasında neden diğer dinlerden, dillerden Osmanlı vatandaşı yoktur?

Galiba biz soykırım yapmış İttihatçıları baş tacı etmiş; savaş suçları ve suçlularını yargılamayan ve kahraman ilân eden belki de tek ülkeyiz.

Böylesi bir geçmişle, İttihatçı geçmişle yüzleşebilmek için herkesin çuvaldızı kendine batırması şarttır. Onbeşler’i anarken ilk günahkar ben olayım istedim.

Dipnotlar:

1- Peyam 13 Ağustos 1919, s.1 “Basübadelmevt”,

2- Kemal Yalçın, “Mustafa Suphi ve 15 Yoldaşı’nı öldürenler ve tarihi gerçekler”, 30 Ocak

2016, Gelsenkirchen.

Kaynak: duzceyerelhaber.com